

Sociologie = věda o lidské společnosti, o společenských jevech; snaží se zjistit zákonitosti vývoje společnosti

Zakladatel - August Comt „Předmětem sociologie není člověk jako samostatná bytost, ale člověk ve vztahu s odlišnými sociálními skupinami.“

Sociologie a) obecná-teoretický základ, **b)** speciální/aplikovaná -přenes.do praxe (sociologie národů, etn.skupin, věk.sk., rodiny, výchovy, kultury, umění...)

Historie sociologie

0) PROTOSOCIOLOGIE

19.stol. - August Comt.->statika,dynam.; 3 svět.názory->teologický,metafyz.,pozit.

1) KLASICKÉ OBDOBÍ, 40.léta 19.stol.-20.léta 20.stol.

teorie: **a)** geografický determinismus- společ. život *z přírodních podmínek

b) antroporasyová teorie- t. předurčenosti někt. lidských společenství

c) psychologická teorie- vysvětlující prych. dispozice jednotlivců/národů

Karel Marx – teorie třídního boje - *beztřídní společnosti- utopie

Emile Durkheim – problém sebevražd, solidarity (mech., organ.)

Max Weber – sociologie <-> politika

Vilfredo Pareto -> faktory: geografické (jak klima, fauna,... půs. na společnost);

vnější činitelé; vnitřní činitelé (rasové znaky, pocity, zájmy,...). Společenské elity:

„Společnost řídí elity, kt. mají tendenci se do sebe uzavírat“, „Dějiny jsou hřbitovem elit, kteří kdysi byly úspěšné.“

George Simmel – jako 1.podal popis vývoj. tendencí, kt. ovlivň. společnost (konzumní způsob života)

Herbert Spencer – snaha o vytvoření jednot. vědeckého názoru na společ.

2) 20.-40.léta 20.stol.

USA-studium **makrosociálních** problémů

-sociálněpatologické jevy – trest.činnost, prostituce, alkoholismus, nezaměstnan.

-prostorové rozmístění obyvatelstva

-urvář.rasového vztahu

mikrosociálních: -sociál.instituce, organizace, rodina, vztahy lidí...

-průzkum veřej.mínění, řízený rozhovor..

3) 50.-60.léta 20.stol.

-teorie strukturálně-funkcionalistické koncepce- sociální konsensus, soc.škola

Jean Jack Rousseau - „společnost vzniká na základě společ.smlouvy“

-teorie konfliktualistické- škola konfliktů (zdůraz.moment změny,rozporu-Marx)

R.Dahrendorf- „Moc ve státě nemusí mít jen nejmajetnější, mohou ji převzít

politikové, ekonomové...“

(Moc = možnost prosadit svoji vůli i přes odpor druhých)

4) 60.-70.léta

-otázka Jak konkr.lidé vidí/ovlivň. sociální svět

teorie každodennosti,- interpretativ.sociol.

W.Thomas – paradigma (příklad/vzor), „Člověk nejedná v určité situaci podle

toho, jaká situace to JE, ale jak on tu situaci VIDI“

-rozvrstvení, stratifikace společnosti nehledě na to jestli je otevřená/uzavřená

5) soudobá sociologie

střídání dominantních paradigmat

-objektivistický zp.: Společnost je souhrn stabilních struktur, jimiž je chov. a jedn.

lidí předurč., podmíněno a omezoáno

-interpretativní zp.: čl. je situován do urč.společnosti vztahů a tyto vztahy uvádí v

život tím, že je rozmanitým způsobem interpretuje apodle toho i jedná.“

T.G.Masaryk

E.Beneš

Břetislav Foustka

Em.Chalupný

Jos.Král